

ere buruaren jabe.

GIZADIA

IKUSGARRIA

INDIARRAK

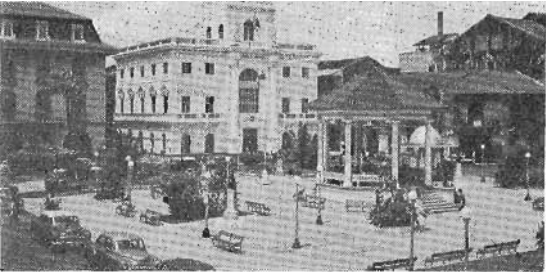
Indiarrak dira-bertako lenengo ta jator diran biztanleak. Indiarrak, geroago ta geiago baztertuta dagoz eta euren «reserva»-ko edo inork kendu ezinako lurraldeak eskatzen dabe. Torrijos'ek urrango arto-batzerako lurraldeak eta etxeak eurenak izango dirala esan dautsoe neure aurrean. Sinistu lei? Enda bat baiño geiago dira, eta euren izkuntza bereziak daukez. Alkar ulertzeko gaztelaraz berba egiten dabe. Orretan ba daukagure antza. Oiantan, ibai-erretan eta muño-gaiñeetan bizi dira eta «piragua» dabe komunikabide bakarra. El Real, Palma ta Yabiza dira euren uri nagusiak. Bakoitzak 1.000 biztanle inguru. Komunikabide bakarra, egazkiña. Etxe guztiak zuzkoak, olezkoak, dira eta etxegaiña lasloantzekoa. Biotz onekoak dira eta Zuluaga'tar Dionisio mixiolaria lagun ne-bala egin guntsozan ikustaldi batzuk, Pinugana, Yape ta Union'era, eta oso ondo artu ginduezan. Euren etxe baten bazkaldu genduan, baiña batzen auzoa zan. Antziña esklabu (jopu) izan eta basora iges egiñen ondorengoak.

:leizea, Panama'ren aurrerapenean lagun: orra or antxiñako katedrala.

ELEIZEA

1) Gicnac, ia guztiak, krisliñauak dira, bateatuak beintzat. 1 Erri-erlejiñoa dabe atsegin: bede nkapcnak, cleiz-bideak, eskapularioak... 1 Katekumcnok eta karismatikoak be ha dauke indarra. 1 Goi-gotzaiña, jatorriz Ipar-Ames ika'tarra da eta gotzaiñak atzerritarak. Euskaldunak be bai: Colon-Darien en Koreilla'koa ta Zeanu'i'koa. Bocas de Toro'n len izana naparra... 1 An izan giñan egunetan, auteskundea zala ta, agiria argitaratu eben gotzaiñak: Ausarta ta sakona, ederra benetan. Arazo batzuk agertzea ez jakon atsegin izan Torrijos'eri eta bcrbaldi baten esan eban: Xomo pueden pensar que sea atco el hijo de Joaquina y José María Torrijos que pasaron 40 años dando alfabetizaci(in y Evangelio a los panamcños? Karmcn'go Amaren egunean eleiz-bide ederra egin eben eta eguerdian a II izan zan nuntzio jauna be gugaz. 1 Erri-erlejiño ori ebanjilioak eskatzen dauan zintzotasunaz ez dabe ondo alkartzen eta argi berba egiten dauan izlariari entzun ez kero «El padre se ha puesto bravo» esaten dabe.

skatasunaren enparantza: Askatasuna Gai, Gaiña demokrazia?

POLITIKA-ARAZOA

Ego-Amerika'ko laterri askotan lea, cinch' bc gudalariak (bra egin-tari. Omar Torrijos'ek amar urte daroaz agintzen eta «Guardia Nacional» ekoa da. Auteskunderako zabalkundea egiten diarduen •baiña auteskunde onetan cz da sartzen Omar Torrijos'en aginte-mailla, España'koetan crrcgarena sa'tzen cz dan lea. Autatuak, lcgcgintzarako eta talde edo «eauara» bakarra dira. Torrijos'ek bere lekua beste zortzi urte barru auteskundeetan aukuratua izango dala diño, baiña here arerioak «Zergaitik cz orain?» diñotsoe. Berbaldi baten, Karmen'go Ama'ren egunean bere arerioai hegira Torrijos'ek esana: Reeen una manfica a la Virgen por ellos: son almas que andan penando. Diktadu'a ta Demokrazia naslalu gura ditu ba, Torrijos'ek, Egoamerika'n beste askok lea, eta egintcko era oneri DEMOKRADURA esaten dautsoe. Lurralde aberatsa izanik, aberastasunak gitxi batzun sakletara doaz. Ori be toki askotan jazoten dana.

izango ziranak: Zuluaga gotzaiña ta bere anaia, Larrazabal'dar Telesforo Zeanuri'tar ospetsua, Batiz'tar Nikolas «Salokin» izenagaz ainbeste euskeraz idatzi dauan olerkari ospetsua...

x

Pozik aundianaz alkar agurtu ondoren, Larrazabaldar Telesforo'k artu ninduan bere lekaide-etxean ostatur. Ostatu ona benetan, eta Telesforo anai arduratu baten antzeko laguna izan neban. An eta emen eskerrik asko esanaz ordaintzen dot amabi eguneko ostatua ta angolaguntze-alegiñak.

Lenengo eguna, ostereak izten dauan nekea kentzeko, atsedeneguna izan zan.

Laster ezagutu nituan an ziran beste euskaldun batzuk be, Goikoetxea'tar Agustin, Serafin aita, Martin aita...

Urrango egunetan, Telesforo'gaz batzutan, Zuluaga anaiakaz beste batzutan, urteera asko ta ederrak egin genduzan: Urbidea ikustera, Colon urira, piztian erakusketara Darien'ko mixio-tokira, Panama zarra ikustera ta abar.

Zinera be Joan nintzan, egun baten Panama'n eta beste baten Caracas'en. Zineetan izaten dan zaratea eta bean izaten dan loieriaz arritu nintzan. Orretan gu baiño atzeratuagoak dira.

Uztaillaren 16'garren egunean Caracas'era. Zeluaga Gotzaiñak eta Telesforo aitalagundu eusten egazkin-zelaira.

Tucumen egazkin zelaian, Panama'n, agur egin neutsen.

Ez jat aitzuten txapelgorridun neska baltz batek zelako garraziak egin zituan, egazkiña galdu ebalako, bere burua lurrera botata!... Caracas'en iru egun egin nituan eta ara orduko geldialdi laburrak Cartagena'n eta Maracaibo'n.

Gero Canarias'era joatea nai izan neban, baiña ez egoan egazkin egokirik eta zuzen Madrid'erako txartela artu neban.

m

Caracas'en lenengo Eusko-Etxera joan nintzan, baiña itxita egoan, gaba zalako. Urrango goizean barriro joan nintzan eta ondo artu ninduen. Meñaka'rra egoan edatetxean eta aurrean Mendata'ko gizon eldu bat. Etxea ederra da.

Candelaria deritxon auzora joan nintzan Caracas'en eta Bermio'tar bat aurkitu neban an edatetxeko jabe eta Bermio'ko gazte bat, Rekalde'tar Josu. Adiskide egin giñan, jakiña. Atsegin izaten jaku urriñean alkar ikustea euskaldunoi.

y

Caracas'etik Madrid'era gaba laburra izan zan, bost bat ordukoa.

Madrid'en elduetz batera artu neban Bilbo'rako egazkiña. Txikia eritxi neuntzan.

Sondika'ra eldu nintzanean, an egoan nire berebilla autsez beterik, baiña laster ipiñi neban ibiltan eta pozez beterik amaitu neban nire ostera ederra, barriro geure Zeanuri'n neure burua ikusi nebanean.

Ostera gogoangarria eta gizadia ezagutzeko egokia.

GAMIZ